

Avd. 1

Box 406

581 04 Linköping

ENERGIMARKNADSINSPEKTIONEN	
Ank.	2020-04-07
D/Dnr	

2020-05-29

RÄTTSUTLÅTANDE I MÅLEN 5503-19, 9349-19, 9362-19, 9372-19, 9388-19

OCH 9745-19

Undertecknad har blivit ombedd av Energimarknadsinspektionen (EMI) att i ett rättsutlåtande ge min syn på vissa av de rättsfrågor som klagandena i dessa mål anfört som grund för åsidosättande av EMI:s beslut den 10 oktober 2019 om Elnätsföretagens intäktsramar för perioden 2020-2023. Det gäller i synnerhet frågan om innebörden av den s.k. formella lagkraftens princip i enlighet med Regeringsformen (RF) 8 kap 18 §, här närmast utifrån påståendet att den nya intäktsramsförordningen (2018:1520) innehållsmässigt skulle innebära en sådan ändring av innehållet i Ellagen (1997:857) som står i strid med RF 8:18, enligt vilken lag endast kan ändras genom lag (vilket då skulle innebära att denna förordning inte kan tillämpas). Vidare ska några i sammanhanget centrala EU-rättsliga frågor beröras.

2019-102334-0009

INLEDNING OCH BAKGRUND

I samtliga ovan nämnda mål yrkar klagandena att Förvaltningsrätten ska upphäva EMI:s beslut om intäktsramar och återförvisa målen till EMI för fastställande av nya intäktsramar för Elnätsföretagen (5503-19)¹, E.ON (9349-19, 9362-19, 9372-19, 9388-19) samt Västerbergslagens Elnät (9745-19) avseende tillsynsperioden 2020-2023. Grunderna för detta är, om än med lite olika förtecken i de enskilda målen, att den 2018 antagna intäktsramsförordningen strider mot överordnade regler, främst EU-rätt samt den formella lagkraftens princip. Det är därför logiskt att nedan fokusera på dessa frågor, medan flertalet i målen aktuella frågor om kalkylränteberäkning och dylikt inte kommer att beröras här.

¹ Vilka dessa är framgår av en bilaga 1 i klagandens inlägga i målet.

DEN FORMELLA LAGKRAFTENS PRINCIP

a. Allmänt om Regeringsformen 8 kap. 18 §

RF 8:18 st. 1 stadgar kort och koncist att "En lag får inte ändras eller upphävas på annat sätt än genom lag", vilket alltså brukar beskrivas som den formella lagkraftens princip. Stadgandet är anmärkningsvärt lite kommenterat i doktrinen respektive i grundlagens förarbeten från 1970-talet², men några förtydliganden och preciseringar rörande stadgandets närmare innebörd går ändå att göra.

En i detta mål viktig aspekt på den formella lagkraftens princip, som lyfts fram i samtlig litteratur som befattat sig närmare med frågan, är att principen innebär att en föreskrift på lägre nivå inte *till sin ordalydelse* får ändra en lag.³ Detta är således ett formellt krav för att den formella lagkraftens princip och därmed RF 8:18 st. 1 ska anses ha överträtts, vilket gissningsvis införts för att principen inte ska eller bör kunna åberopas i tveksamma gränsfall, som det nu föreliggande, då det kanske kan ligga nära till hands att tycka att principen överträtts, trots att detta inte står alldeles klart, varom mera nedan.

Vidare torde det vara ostridigt att även om en viss fråga reglerats genom lag, så är den inte därmed "definitivt fastlåst i lagformen".⁴ Om frågan exempelvis hör till vad som brukar kallas regeringens i RF 8:7 angivna primärområde och den antagna lagen sedan upphävs så kommer ämnet i fråga att återföras till primärområdet. Inom hela det s.k. fakultativa, icke-obligatoriska lagområdet, dvs i alla frågor som inte regleras i RF 8:2 (det s.k. "obligatoriska lagområdet") är det till yttermera visso vanligt, som Strömberg framhåller, att delegationsbemyndigande införs i lagen och att en del av dennas innehåll sedan ersätts av föreskrifter i en förordning.⁵

Det är således tydligt att den formella lagkraftens princip är en konstitutionell realitet, men också att begreppet bör begagnas och åberopas med viss försiktighet. Alla exempel på förment bristande överensstämmelse mellan en ny förordning och en lag innebär inte att principen åsidosatts. För att detta med säkerhet ska kunna konstateras vara fallet måste den bristande överensstämmelsen framgå av förordningens ordalydelse.

b. Principens konsekvenser i detta mål

Fakta i målet, eller målen, är dessa. Den nya intäktsramsförordningen (2018:1520) trädde i kraft 1/1 2019 och ersatte då en tidigare sådan med samma namn från 2014 (2014:1064). EMI har därefter,

² Se närmare SOU 1972:15 s. 101 ff samt prop 1973:90 s. 204 f.

³ Se Eka m.fl. Regeringsformen – med kommentarer, Stockholm 2012 s. 342, liksom E. Holmberg/N. Stjernquist/M. Isberg/M. Eliason/G. Regner, Grundlagarna, 3:e uppl., Stockholm 2012, s. 418 f.

⁴ Jfr Håkan Strömberg, Normgivningsmakten enligt 1974 års regeringsform, 3:e uppl., Lund 1999 s. 56.

⁵ Ibid.

med stöd av den nya förordningen, fattat beslut om nya intäktsramar, vilka är ekonomiskt mindre fördelaktiga för de klagande företagen än vad den äldre förordningen, efter domstolsprövning i några fall resulterade i.⁶ Klagandena menar nu att den nya intäktsramsförordningen innebär en otillåten ändring av Ellagen (1997:857), så som Ellagen och den gamla förordningen alltså uttolkats av domstol i några fall. En lag kan förvisso inte upphävas eller ändras på annat sätt än genom lag, men det bör redan från början slås fast att den nya förordningen inte till sin ordalydelse strider mot Ellagen (som för övrigt också ändrats 2018) samt att innebörden av den äldre intäktsramsförordningen inte i något fall prövats av Högsta Förvaltningsdomstolen (HFD). Något vägledande prejudikat på området finns således inte.

Klagandena hävdar nu närmare bestämt följande. Genom den nya intäktsramsförordningen anger regeringen till skillnad från tidigare i detaljerade föreskrifter hur elnätsföretagens avkastning på nättariffer ska beräknas. Detta nya beräkningssätt är en direkt följd av att elnätsföretagen tidigare vunnit bifall i domstol vid prövning enligt den gamla förordningen. Genom den nya förordningen styr regeringen ansvarig myndighet, EMI, på ett sätt som strider mot EU:s elmarknadsdirektiv. Vidare strider den nya förordningen mot tydlig domstolspraxis rörande tolkningen av den äldre förordningen samt av Ellagen.

Klagandenas talan bygger på en mycket omfattande argumentation, som delvis är av mycket teknisk och/eller ekonomisk karaktär. Nedan ska dock endast de ovan nämnda, centrala konstitutionella och EU-rättsliga frågorna behandlas.

En intäktsram definieras i förarbetena till 2018 års ändringar i Ellagen som "de samlade intäkter som nätkoncessionshavaren högst får uppbära från nätverksamheten under tillsynsperioden".⁷ Själva lagtexten i Ellagen 5 kap 1 § lyder på följande sätt:

"En nätverksamhet ska för en tillsynsperiod ha en bestämd intäktsram som inte ska vara större än vad som behövs för att

1. Täckna kostnader för driften av en nätverksamhet som har likartade objektiva förutsättningar och bedrivs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt
2. Täckna avskrivningar, och
3. Ge en sådan avkastning på kapitalbasen som behövs för att i konkurrens med alternativa placeringar med motsvarande risk få tillgång till kapital för investeringar.

Med kapitalbas avses det kapital som behövs för att bedriva verksamheten."

Av förarbetena till bestämmelsen framgår också att intäktsramen inte får vara större än vad som behövs för att täcka de kostnader vilka anges i bestämmelsens första stycke.⁸ Klagandena, särskilt Elnätsföretagen, gör nu gällande att detta inte innebär att någon ändring jämfört med tidigare varit avsedd. Förarbetena till bestämmelsen är förvisso inte glasklara, men regeringen uttalar dock även där att en nätverksamhet för en tillsynsperiod ska ha en bestämd intäktsram *som inte ska vara större*

⁶ Se här bl.a. domar från Kammarrätten i Jönköping 10 november 2014, mål 101-14, samt från Förvaltningsrätten i Linköping, dom 14 december 2016, mål 4711-15.

⁷ Se lagrådets yttrande, prop 2017/18:237 s. 241 (bil. 11).

⁸ Ibid., även på s. 42 ff.

än vad som behövs för att uppfylla kraven i p. 1-3 ovan⁹ samt att EMI inom den ram som Ellagen 5:1 ger har ett bedömningsutrymme, inom vilket myndigheten kan utforma metoden för att beräkna intäktsramen på olika sätt. Lagrådet hade vid sin granskning ingen vägande kritik häremot.¹⁰ Med stöd av Ellagen 5:8 har så regeringen utfärdat Intäktsramsförordningen, vilken alltså inte till sin ordalydelse på någon punkt strider mot Ellagen. Tvärtom kan förordningen faktiskt sägas harmoniera mycket väl med det nya och samtidigt ikraftträdde 5 kap. Ellagen.

Vad klagandena åsyftar när de nu hävdar att den nya förordningen strider mot den formella lagkraftens princip i RF 8:18 är emellertid något annat, nämligen att den nya förordningen strider mot den *tolkning* som Förvaltningsrätten i Linköping respektive Kammarrätten i Jönköping i några fall gjort av den gamla intäktsramsförordningen från 2014. Detta påstående kan, givet vad som sagts ovan, mycket väl vara korrekt i sig utan att detta innebär att den formella lagkraftens princip som sådan åsidosatts. I och med att den äldre förordningen aldrig tolkats av HFD går det vidare inte att påstå att den nya förordningen strider mot någon "etablerad praxis" eller liknande.¹¹

Som framgått ovan har det i doktrinen skrivits anmärkningsvärt lite om den formella lagkraftens princip. Inte heller rättspraxis på området är särskilt rikhaltig. Två avgöranden från Regeringsrätten respektive HFD bör dock nämnas här.

I det första, RÅ 1989 ref. 78, valde RegR att inte tillämpa förordningen (1977:542) eftersom denna ansågs inskränka en rätt som direkt följde av lagen (1962:381) om allmän försäkring. Förordningen i fråga var vid tidpunkten för domen upphävd. Avgörande var dock att Varbergs kommun enligt den nämnda lagen inträdde som arbetsgivare på grund av kollektivavtal, varvid kommunen även ägde rätt att uppbära anställd skolpersonals sjuk- och föräldrapenning. RegR fann då att denna "på lag grundade rätt kan inte inskränkas genom föreskrifter av lägre författningsvalör". Här fastslogs alltså att en förordning inte kan inskränka en rätt som *direkt följer* av en lag, vilket är självklart jämligt RF 11 kap. 14 §. Skillnaden jämfört med nu av klaganden anförda domar, där lägre instanser tolkat en tidigare gällande förordning på ett visst sätt, vilket troligen inte är möjligt jämligt en ny förordning, är uppenbar.

Vidare kan nämnas det betydligt nyare fallet HFD 2014 ref. 72, som ju avgjorts efter att normprövningsregeln i RF 11:14 fick sin nuvarande lydelse. Här var det fråga om fastställande av s.k. sjukpenninggrundande inkomst, SGI, för en psykolog som varit deltidsanställd men också bedrivit egen verksamhet. Enligt regler i 25 kap. Socialförsäkringsbalken (2010:110) ska fastställande av SGI ske enligt en förmånlig beräkning under den egna verksamhetens två första år, som utgör en s.k. uppbyggnadsfas. Ytterligare regler om ersättningens beräkning gavs i den tidigare nämnda lagen om allmän försäkring samt i Riksförsäkringsverkets föreskrifter om SGI. Enligt en förordning från 1998 med vissa bemyndiganden för Försäkringskassan får den senare myndigheten endast meddela s.k.

⁹ Ibid s. 43 (min kursivering).

¹⁰ Se prop 2017/18:237, bil. 11, yttrande 28 mars 2018.

¹¹ Det går naturligtvis inte heller att hävda, som Elnätsföretagen nu gör, att det faktum att regeringen 2009, i förarbeten till Ellagen (prop 2008/09:141) uttalat sig principiellt positivt om en rättsutveckling genom praxis skulle hindra en senare regering från att föreslå eller anta mer detaljerade regler på området (se avsn. 11 i Elnätsföretagens inläga). Även om lagförarbeten generellt tillmäts stor vikt som rättskälla i svensk och nordisk rätt så är detta en total missuppfattning av regeringens och riksdagens respektive roller och kompetenser på normgivningsområdet.

verkställighetsföreskrifter.¹² HFD fann här att en av Försäkringskassan utfärdad föreskrift om förlängning av uppbyggnadsfasen inte var att se som en sådan verkställighetsföreskrift, eftersom den tillförde lagregleringen något "väsentligt nytt", varför den stred mot det aktuella lagrummet i Socialförsäkringsbalken (25 kap. 9 §) och jämlikt RF 11:14 inte kunde tillämpas. Även detta framstår som ganska självklart. Paralleller med nu anhängiggjorda mål saknas.

I båda dessa mål har vi alltså att göra med föreskrifter på en lägre nivå som strider mot regler på högre nivå (eller inkräktar på en rätt som direkt följer därav) och därmed inte kan tillämpas, helt i enlighet med RF 11:14. I de mål som nu ska bedömas har däremot EMI med stöd av en ny förordning, som ger myndigheten denna möjlighet, kommit fram till en för de klagande mindre förmånlig beräkning. Förordningen i fråga har tillkommit samtidigt som den tillämpliga lagen ändrats. Detta är således en helt annan situation. Även om jag personligen är mycket positiv till att svenska domstolar använder sin i RF 11:14 stadgade normprövningsrätt¹³ kan jag faktiskt inte se att den formella lagkraftens princip i RF 8:18 eller någon annan grundlagsregel åsidosatts här.

EU-RÄTTSLIGA FRÅGOR

a. Frågan om myndigheters självständighet

Beträffande klagandenas argument att den nya intäktsramsförordningen innebär att EMI inte längre är tillräckligt självständig som ansvarig nätmyndighet eller tillsynsmyndighet enligt EU:s elmarknadsdirektiv (2009/72) kan följande sägas. Regeringen har, enligt vad som anförts ovan, varit i sin fulla rätt att utfärda denna förordning. Vidare bör noteras, som en allmän konstitutionell utgångspunkt, att RF 12 kap. 2 § skyddar myndigheternas självständighet i beslutsfattandet genom att ingen myndighet, inte heller riksdagen eller en kommuns beslutande organ, får bestämma hur en förvaltningsmyndighet ska besluta i ett enskilt ärende som rör myndighetsutövning mot enskild eller som rör tillämpning av lag.

Slutligen undantas i bestämmelsen *myndighetsutövning* mot enskilda (eller mot kommun) från extern inblandning. Denna välkända och inom juridiken vanliga term beskrevs i en tidigare version av Förvaltningslagen, 3 §, som "utövning av befogenhet att för enskild bestämma om förmån, rättighet, skyldighet, disciplinär bestraffning eller annat jämförbart förhållande". I motiven till Skadeståndslagen sägs det innebära "beslut eller åtgärder, som ytterst är uttryck för samhällets maktbefogenheter eller (- - -) den statliga överhögheten över medborgarna i deras egenskap av

¹² Se härom RF 8:7 st. 1 p. 1 samt i litteraturen närmare Eka m.fl., a.a.s. 305 ff samt Strömberg, a.a.s. 127 ff o. 147 ff.

¹³ Se närmare Nergelius, Svensk statsrätt, 4:e uppl., Lund 2018, kap. 8.

samhällsmedlemmar".¹⁴ Enklare uttryckt kan begreppet sägas stå för myndigheters befogenhet att för enskilda bestämma med bindande verkan, oavsett om beslutet är betungande eller gynnande.¹⁵ Den enskildes beroendeförhållande gentemot det beslutande organet i den konkreta situationen står med andra ord i förgrunden, medan myndigheternas serviceverksamhet, upplysningar, råd o.s.v. aldrig kan utgöra myndighetsutövning.¹⁶ Inom den på så sätt fredade gruppen av ärenden, vilken torde innefatta alla ärenden som kan fullföljas från myndighet till domstol, kan regeringen således endast ge direktiv till myndigheterna genom generella föreskrifter. *Rättstillämpning av myndighet mot enskilda* skulle möjligen kunna vara en synonym till begreppet myndighetsutövning, men denna terminologiska fråga ska inte utvecklas närmare här. Klart är dock att intäktsramsförordningen, med stöd av vilken EMI (helt i linje med art. 37.6 a-b i EU:s elmarknadsdirektiv, varom mera nedan) beslutar om intäktsramar, inte innebär att regeringen kan påverka EMI:s beslut i enskilda fall och att RF 12:2 därför inte trätts för när här.

Därutöver hävdar dock även klagandena och särskilt Eon att intäktsramsförordningen innebär att EMI inte har en tillräckligt självständig ställning enligt EU:s elmarknadsdirektiv (2009/72). Detta direktiv innehåller onekligen regler om det oberoende som måste tillkomma de nationella tillsynsmyndigheterna, främst i artiklarna 35-37. Dessa ganska långa artiklar ska inte genomgå i detalj här, men några allmänna iakttagelser ska göras.

Till att börja med märks då att direktivet inte tycks innehålla något förbud mot detaljerade regler om eller för fastställande av intäktsramar i nationell lagstiftning som sådana, utan även det riktar in sig på tillsynsmyndigheternas oberoende i själva beslutsfattandet.¹⁷ När det exempelvis anges i direktivets art. 37 p. 1a att tillsynsmyndigheten (dvs EMI) är skyldig att "(F)astställa eller godkänna, enligt transparenta kriterier, överförings- eller distributionstariffer eller metoder för beräkning av dem", så är det rimligt att anta att myndigheten bör ha ett tydligt regelverk att utgå från när den fastställer olika tariffer eller metoder för deras beräkning. I de allra flesta – sannolikt alla – EU-länder är de nationella tillsynsmyndigheterna på ett eller annat sätt underordnade landets riksdag och regering. Skillnaden mellan Sverige och flertalet andra EU-länder är faktiskt att svenska myndigheter,

¹⁴ Se prop. 1972:5 s. 312. Begreppet definieras däremot inte i den nya Förvaltningslagen (2017:900), som gäller från 1 juli 2018, men det diskuteras i dess förarbeten (se SOU 2010:49 s. 99 ff samt prop 2016/17:180), fast då närmast utifrån ett önskemål om att avskaffa skillnader i hanteringen mellan sådana ärenden som innefattar myndighetsutövning och andra ärenden.

¹⁵ Se även om själva begreppet myndighetsutövning Håkan Strömberg, *Myndighet och myndighetsutövning*, Förvaltningsrättslig Tidskrift 1972 s. 233–53.

¹⁶ Se närmare i litteraturen bl.a. Holmberg/Stjernquist, *Vår författning*, 13:e uppl., utg. av M. Isberg/G. Regner, Stockholm 2003 s. 209.

¹⁷ Se bl.a. skäl 34 i direktivets preambel samt dess art. 35.4 b ii).

ovavsett om de lyder under riksdag eller regering¹⁸, med stöd av RF 12:2 har en ovanligt hög grad av självständighet i sitt beslutsfattande. Sverige är nämligen ett av få länder i Europa som har ett ovillkorligt förbud mot s.k. ministerstyre i enskilda fall, som framhållits ovan.¹⁹ Mot denna bakgrund framstår det som föga verklighetsförankrat att påstå att elmarknadsdirektivet ställer krav på ett *fullständigt* oberoende från riksdag och regering (och därmed från lagstiftning) för nationella tillsynsmyndigheter eller att EMI inte skulle agera självständigt från riksdag och regering i sitt beslutsfattande. Vidare är det en allmän utgångspunkt att EU-direktiv är bindande för varje medlemsstat avseende det resultat som ska uppnås, men "ska överlåta åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet" (art. 288 st. 3 i EU:s funktionsfördrag). Detta innebär naturligtvis också att nationella myndigheter vid genomförandet kan anta kompletterande bestämmelser. Det är kort sagt svårt att se att Sverige bryter mot detta direktiv.

Det bör tilläggas att flera olika aspekter på medlemsstaters tillämpning av elmarknadsdirektivet nu är föremål för prövning i EU-domstolen, i målet C-718/18, Kommissionen mot Tyskland och Ungern (ej avgjort). Sverige har här intervenerat till stöd för Tyskland, där myndigheterna har en ställning som påminner om den som råder i Sverige.

Därtill kommer vissa aspekter på intäktsramsförordningens tillkomst. Det är helt tydligt att EMI inte var tillfreds med hur den gamla förordningen tillämpades i domstol och därför, som en självständig myndighet, från regeringen efterlyste en ny reglering. EMI presenterade 2017, på regeringens uppdrag men utifrån sin egen uppfattning, rapporten Nya regler för elnätsföretagen inför perioden 2020-2023.²⁰ Att EMI har ett självständigt bedömningsutrymme vid fastställande av intäktsramar framhölls därefter som nämnts av regeringen i motiven till de 2018 gjorda ändringarna i 5 kap. Ellagen.²¹ Vidare framgår dess i sakfrågan från regeringen helt självständiga hållning och önskan att fortsatt värna den egna självständigheten av en PM från EMI till regeringskansliet (Näringsdepartementet) 2019.²² Det är således vid en sammantagen bedömning tydligt att EMI själv önskat se den nya intäktsramsförordningen införd, att man anser att denna skyddar den egna självständigheten i beslutsfattandet och att den inte "tvingats" på EMI av regeringen, som klagandena tycks mena.

¹⁸ Flertalet svenska statliga myndigheter lyder enligt RF 12:1 under regeringen, men vissa undantag finns (t.ex. JO och Riksbanken).

¹⁹ *Från till. a.* Jonas Nordquist, Domstolar i det svenska politiska systemet – Om demokrati, juridik och politik under 1900-talet, Stockholm 2001 s. 13.

²⁰ Ei R2017:07.

²¹ Se prop 2017/18:237 s. 45.

²² Underlag gällande Sveriges interventionsansökan angående målet mellan kommissionen och Tyskland, PM 2 maj 2019 (2020-100177).

b. Pågående, tidigare och framtida tvister vid EU-domstolen

Eon menar i sitt överklagande även att intäktsramsförordningen strider mot EU-rätten genom att "väsentliga parametrar i intäktsramarna i praktiken endast kan laglighetsprövas", vilket påstås vara en inskränkning av rätten till domstolsprövning av tillsynsmyndighetens beslut i strid med art. 37.16-17 i elmarknadsdirektivet. Av art. 37.16 följer att tillsynsmyndighetens beslut ska vara fullt motiverade för att medge domstolsprövning, vilket ju tycks vara fallet eftersom en sådan prövning just nu som synes pågår. Art. 37.17 stadgar vidare att medlemsstaterna ska se till att det finns "lämpliga mekanismer på nationell nivå som ger den part som berörs av ett beslut fattat av en tillsynsmyndighet rätt att överklaga till ett organ som är oberoende av de berörda parterna och av någon regering". Även det kravet tycks onekligen vara uppfyllt.

Det är emellertid riktigt att en allmän rätt till domstolsprövning för den som berörs av ett förvaltningsbeslut som gäller vederbörandes "civila rättigheter och skyldigheter" kan härledas ur art. 6 i Europakonventionen om mänskliga fri- och rättigheter (EKMR) samt ur allmänna EU-rättsliga rättsprinciper, inom det "rent EU-rättsliga" området, där EKMR inte är tillämplig.²³ Absolut ingenting tyder på att denna rätt här överträtts för klagandenas del, men om de ändå vill få detta prövat borde de väl rätteligen ha hemställt att Förvaltningsrätten bör hänskjuta denna fråga till EU-domstolen för inhämtande av förhandsbesked enligt art. 267 i EU:s funktionsfördrag, eftersom endast EU-domstolen torde kunna ge ett auktoritativt svar på hur elmarknadsdirektivet bör tolkas härvidlag. Tilläggas kan möjligen att en möjlighet endast till laglighetsprövning och således inte materiell prövning av förvaltningsbeslut inte i sig strider mot art. 6 EKMR; Rättsprövningslagen (2006:304) infördes exempelvis ursprungligen 1988, med rätt endast till laglighetsprövning av vissa förvaltningsbeslut, för att säkerställa att svensk rätt härvidlag skulle uppfylla Europadomstolens krav avseende art. 6, sedan Sverige fällts i några uppmärksammade fall under 1980-talet.²⁴ Vidare innebär Ellagen 5:25-26 en skyldighet för EMI att ompröva intäktsramen, dvs rent materiellt, efter en dom i förvaltningsdomstol. Ellagen och intäktsramsförordningen tycks således sammantagna väl leva upp till Europarättens krav även i detta hänseende.

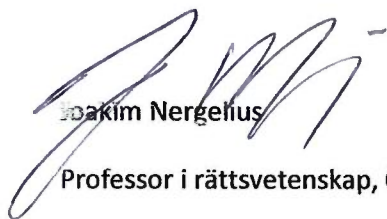
AVSLUTNING

Av art. 1 i elmarknadsdirektivet framgår att det syftar till att fastställa gemensamma regler för produktion, överföring, distribution och leverans av el, *samt bestämmelser om konsumentskydd* (min kursivering), i syfte att förbättra och integrera konkurrensutsatta elmarknader inom EU. Direktivet syftar således inte enbart eller ens främst till att garantera olika elbolag inom EU en hög eller stabil vinstnivå. (Däremot framgår av 5 kap. 1 § Ellagen att elbolag ska ha rätt till viss ersättning och avkastning av sin verksamhet, vilken dock inte är närmare preciserad.)

²³ Se här för svensk del RÅ 1997 ref. 65. Lassagård.

²⁴ Se t.ex. Pudas mot Sverige, dom 27 oktober 1987, Series A No. 125-A.

I ljuset härav och med tanke på hur ogrundade flera av klagandenas konstitutionella och EU-rättsliga argument faktiskt ter sig så tycks det, åtminstone från konstitutionella och EU-rättsliga perspektiv, faktiskt inte finnas något som helst skäl för Förvaltningsrätten att upphäva EMI:s beslut om intäktsramar.

Jakob Nergelius

Professor i rättsvetenskap, Örebro universitet

2020-05-29

2019-102334-0009